

Referentienummer
348761

Kenmerk
EJ/JJH-04032016

Betreft
Notitie archeologie en cultuurhistorie Stadsweg Groningen-Ten Boer

1 Inleiding

Het tracé van de nieuw aan te leggen Fietsroute Plus tussen Groningen en Ten Boer ligt over de Stadsweg tussen de Noorddijkerweg bij Lewenborg en Ten Boer. Ter plaatse van de wijk Lewenborg is de Stadsweg vrijwel geheel verdwenen bij de aanleg en inrichting van de wijk in de jaren 70 van de vorige eeuw. Vanaf Noorddijk tot aan Ten Boer is de Stadsweg echter nog zichtbaar aanwezig in het landschap.

Voorliggende notitie vormt een beschrijving van de archeologische en cultuurhistorische waarden van de Stadsweg. Na een geofysische en historische gebiedsbeschrijving wordt in deel 3 ingegaan op het archeologische aspect, uitmondend in een advies ten aanzien van archeologisch onderzoek. In deel 4 wordt ingegaan op de cultuurhistorische waarde en de wijze waarop dit is meegenomen in het nu voorliggende ontwerp van de Fietsroute Plus.

2 Geofysische en historische gebiedsbeschrijving

Het gebied waarin de Stadsweg ligt, maakt deel uit van een groot veen-op-kleigebied ten noordoosten van de stad Groningen. De landschapsgenese van die gebied gaat terug tot het begin van het Holoceen. Na de laatste IJstijd (het Weichselien) nam de invloed van de zee steeds verder af en raakte een groot deel van het landschap ten noorden van de stad Groningen overdekt door een veenpakket. Vanaf het begin van de jaartelling tot in de Middeleeuwen nam de invloed van de zee weer toe en traden regelmatig inbraken van de zee (transgressies) op tot soms diep landinwaarts, waarbij veen werd weggespoeld en nieuwe kleipakketten (kalkarme knippige kleigronden) werden afgezet.

Op de relatief hogere kwelderruggen en oeverwallen van rivieren (Hunze, Fivel) ontstonden de oudste bewoningsplaatsen, zoals Ten Boer, die dateren uit de Late IJzertijd. Die regelmatige inbraken van de zee hadden hun hoogtepunt in de 11^e-12^e eeuw. Hierna nam de invloed van de zee steeds verder af. Door geleidelijke opslibbing van het gebied en de verder opschuivende bedijkingen in onder andere de Fivelboezem kwam meer en meer land beschikbaar. In het gebied ten noordoosten van de stad Groningen werden nog aanwezige veengebieden in ontginning gebracht vanuit ontginningsassen (zoals Noorddijk). In de huidige topografie zijn deze oudste verkavelingspatronen nog regelmatig te herkennen. In deze langgerekte dorpen waren diverse kleine wierden met boerderijen aangelegd. De ontginning en ontwatering van het veengebied leidde tot inklinking en oxidatie van het veenpakket waardoor het land steeds lager kwam te liggen. Door de aanleg van waterlopen (maren) en dijken werd de waterhuishouding meer en meer geregeld. Zijlvesten en kloosters hebben een grote rol gespeeld in de waterstaatkundige ontwikkeling van het gebied. Verschillende van deze oude dijken en maren zijn nog in het landschap zichtbaar.

De Stadsweg zal zijn ontstaan in de periode dat het gebied in ontginning werd gebracht, vanaf de 12^e eeuw. De weg is tot in de nieuwe tijd een belangrijke verbinding geweest tussen de stad Groningen en noordoost Groningen. Over deze route werden onder andere jaarlijks ossendriften georganiseerd vanuit Noord-Duitsland naar Groningen. De naam Ossenmarkt in de stad verwijst nog naar die handelsroute. Het tracé vanaf de stad liep vanaf de Ebbingepoort via de Poelestraat richting het noordoosten, kruiste bij wat nu Oosterhogebrug heet ('Hoogbrug') de rivier de Hunze en volgt in grote lijnen het verkavelingspatroon van de in de 11e-13e eeuw ontgonnen gebieden ten noordoosten van de stad.

De bodem in het gebied van dit deel van de Stadsweg bestaat uit woudgronden (kalkarme leek/woudgronden, pMn85C). Woudgronden bestaan uit kleigronden met een bovengrond van zware klei donkerbruin tot zwart. Midden op het tracé tussen Garmerwolde en ten Boer doorsnijdt

de Stadsweg een klein gebied waar pleistoceen zand ondiep in de ondergrond ligt (binnen 3 m – Mv).

Afbeelding 1. Kaart met locatie Stadsweg en de verkavelingsstructuur in begin 19e eeuw. Zwarte pijl wijst naar de Dwarsdijk; rode pijl naar de Stadsweg (bron: Van den Broek, 2007)

Op de kadastrale minuut van 1830 is te zien dat er een weg vanuit de stad naar het oosten loopt. Deze zeer oude middeleeuwse kleiweg wordt de Stadsweg genoemd (zie afbeelding 1). In het gedeelte waar nu de wijk Lewenborg ligt (ter hoogte van de voormalige boerderij Leeuwenburg) heeft het tracé van de weg geen verband met de verkaveling. Op basis hiervan veronderstelt Van den Broek dat de Stadsweg zoals we die nu kennen uit verschillende perioden dateert. In het westelijke deel (ten westen van de Dwarsdijk) lijkt het tracé van de Stadsweg niet te passen in toenmalige verkavelingspatroon. Dit gedeelte is waarschijnlijk ouder dan het gedeelte vanaf de Dwarsdijk richting het oosten, waar het tracé van de Stadsweg parallel loopt met de verkavelingsstructuur.¹

Het westelijke deel van de Stadsweg (ten westen van Noorddijk) is bij de aanleg van de wijk Lewenborg in de jaren zeventig voor het grootste gedeelte vernietigd. Slechts op drie plaatsen in de wijk Lewenborg is de weg nog te herkennen²:

- Aan de westkant van Lewenborg komt de Stadsweg binnen bij Langsij en loopt dan door als fietsroute tussen Lichtboei en Vaargeul. Binnen het bestemmingsplan Lewenborg/Ruischerwaard is het nog bestaande deel van de route aan de westzijde van Lewenborg opgenomen door middel van de aanduiding 'cultuurhistorische waarden';
- Waar de Stadsweg een knik maakt naar het oosten is op de kadastrale minuut langs de weg een klein boerenplaatsje te zien. Het verkavelingspatroon rond het boerenplaatsje is nog bewaard gebleven, evenals de sloten die de loop van de 'knik' in de Stadsweg weergeven. Deze zone is met de aanduiding 'cultuurhistorische waarden' in het bestemmingsplan opgenomen;

¹ Van den Broek, 2007, 397.

² zie Bestemmingsplan Lewenborg/Ruischerwaard, gemeente Groningen, 2012.

- Ten oosten van de Noordijkerweg, in het verlengde van de Wimpel, zet de weg zich voort als fiets- en wandelpad tussen de weilanden richting Ten Boer. Het deel van de weg dat zich binnen het plangebied bevindt, is in het bestemmingsplan met 'cultuurhistorische waarden' aangeduid.

3 Archeologische beschrijving

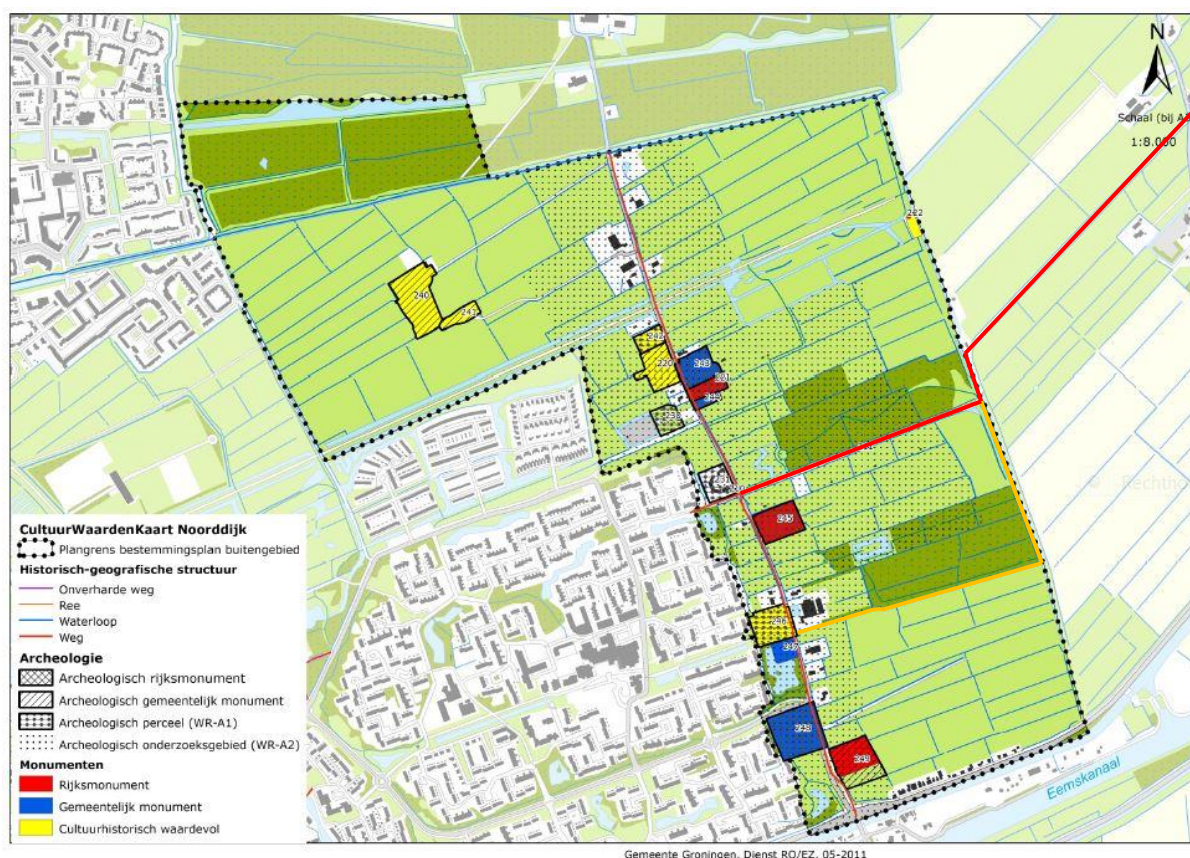
De Stadsweg zelf is geen archeologisch monument, maar kan wel archeologische waarde hebben. Om die reden is de Stadsweg (of delen daarvan) opgenomen in de volgende twee bestemmingsplannen:

- In het bestemmingsplan Buitengebied gemeente Groningen met een archeologische waarde 2 (grotendeels);
- In het bestemmingsplan Oosterhoogebrug & Ulgersmaborg, gemeente Groningen als een archeologische waarde 1: er is een specifieke archeologische waarde aan toegekend.

Er is geen sprake van een bouwwerk of iets dergelijks. De weg zal oorspronkelijk hebben bestaan uit een onverhard pad dat deels over hogere landschapselementen en dijken liep. Er zijn geen aanwijzingen dat de weg is aangelegd in de zin van verschillende verhardingspakketten of plaveisel. Ongetwijfeld zullen gedurende het gebruik verloren voorwerpen op de route zijn blijven liggen en in de bodem bewaard gebleven.

3.1 Gemeente Groningen

In de nabije omgeving van dit gedeelte van de Stadsweg zijn diverse archeologische terreinen en vondsten bekend. In het gebied aan de oostzijde van de wijk Lewenborg bij de aansluiting van de Stadsweg ligt een gemeentelijke archeologische zone. In deze zone liggen verschillende terreinen met archeologische waarden (zie afbeelding 2 en 3).

Afbeelding 2. Cultuurwaardenkaart deelgebied Noorddijk (bron: bestemmingsplan Buitengebied, gemeente Groningen, 2005). Toegevoegd in rood is de ligging van de huidige Stadsweg en in oranje het nieuw aan te leggen tracé (Vorktand Zuid)

Afbeelding 3 Uitsnede Cultuurhistorische WaardenKaart Gemeente Groningen met ligging archeologische zone Noorddijk (geel) en diverse gemeentelijke archeologische percelen (paars) en archeologische gemeentelijke monumenten (blauw). De oranje percelen betreffen bovengrondse monumenten.

De gele Archeologische zone bestaat uit de oude bewonings- en ontginningsas van Noorddijk. Het is in het bestemmingsplan opgenomen met een dubbelbestemming met Waarde archeologie 2 (hoge archeologische verwachting).

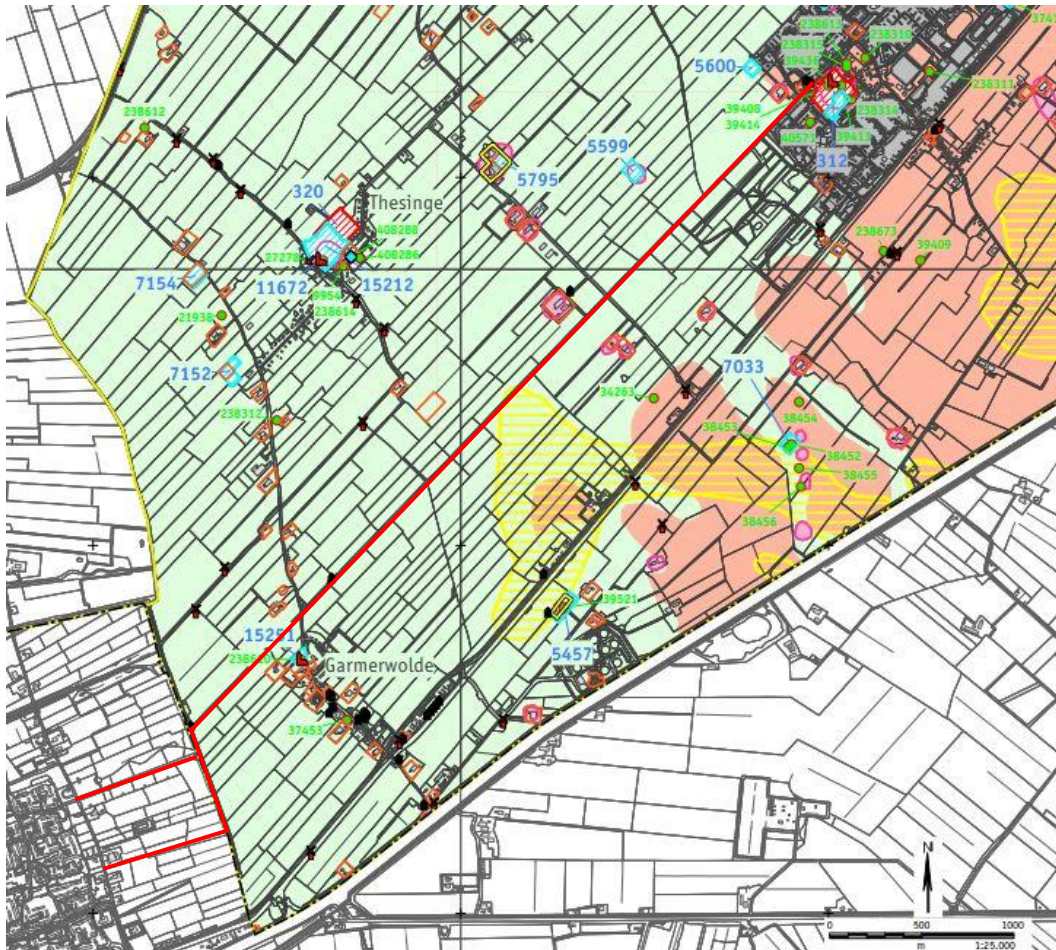
De volgende archeologische terreinen liggen in de omgeving van het tracé van de Fietsroute Plus binnen de gemeente Groningen (zie afbeelding 3, van boven naar beneden):

Kleur	Objectnr	Objectnaam	bestemmingsomschrijving
Paars	106512	Dorpskern Noorddijk noord	Archeologisch perceel
Blauw	106439	Noorddijkerweg 15	Archeologisch gemeentelijk monument*
Paars	106513	Dorpskern Noorddijk oost	Archeologisch perceel
Paars	106711	Oude weem Noorddijk	Archeologisch perceel
Paars	106710	Noorddijkerplein	Archeologisch perceel
Paars	106707	Noorddijkerweg 22	Archeologisch perceel
Paars	106709	Noorddijkerweg 27	Archeologisch perceel
Paars	106708	Noorddijkerweg 31	Archeologisch perceel
Blauw	106440	Noorddijkerweg 32	Archeologisch gemeentelijk monument

* dit terrein staat tevens onder nummer 15250 geregistreerd op de Archeologische Monumentenkaart (AMK) als terrein van hoge archeologische waarde

3.2 Gemeente Ten Boer

Op de gemeentelijke archeologische waarden- en verwachtingskaart van Ten Boer is zichtbaar dat het tracé van de fietsroute (Stadsweg) vrijwel geheel in het gebied met een lage archeologische verwachting ligt (weergegeven in groen in afbeelding 4).

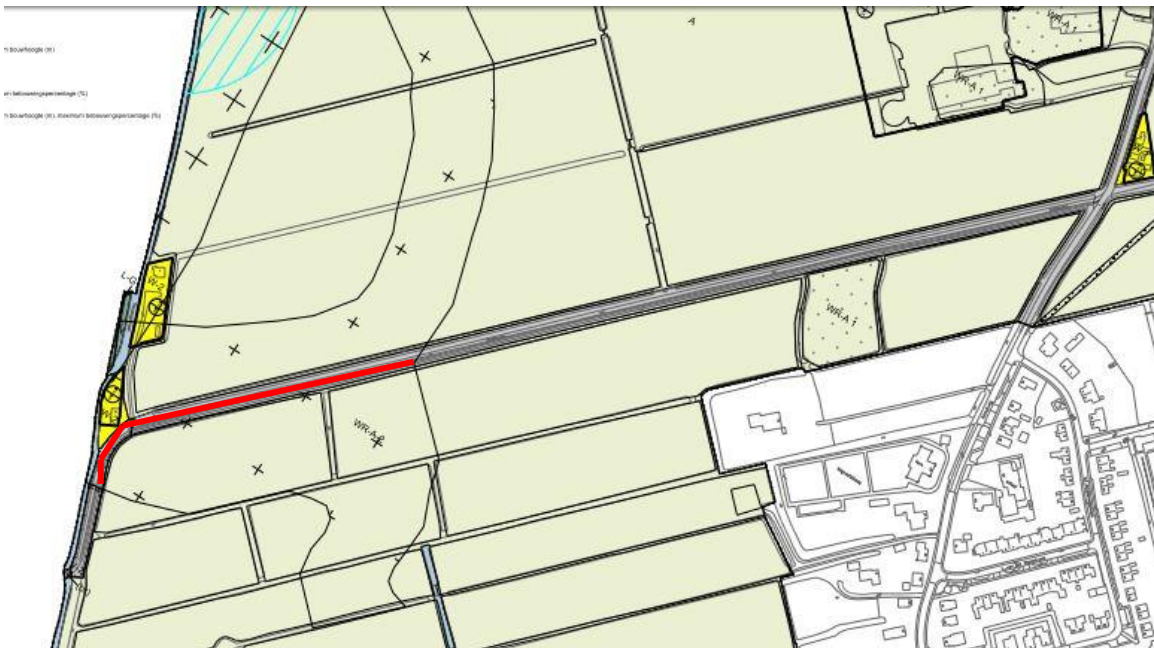
Afbeelding 4. Uitsnede van de archeologische waarden- en verwachtingskaart, gemeente Ten Boer (bron: Beek et al. 2008): Stadsweg/fietsroute weergegeven in rood.

De route doorsnijdt enkele noordwest-zuidoost georiënteerde bewoningslinten, die oorspronkelijk op oude kwelder- of oeverwallen zijn ontstaan. Ongeveer halverwege tussen Garmerwolde en Ten Boer doorsnijdt de fietsroute (Stadsweg) de noordwestelijke uitloper van een zone waar relatief ondiep in de ondergrond pleistocene afzettingen aanwezig zijn (in afbeelding 4 weergegeven met een geel gearceerd gebied en in afbeelding 5 met een rode lijn). Ter plaatse geldt een hoge archeologische verwachting voor de Steentijd.

Afbeelding 5 Uitsnede Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Ten Boer met de zone waar de Stadsweg het gebied Waarde Archeologie 2 doorsnijdt (aangegeven met rode lijn)

Op de plankaart van het Voorontwerp Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Ten Boer (2015) ligt het meest westelijke deel van de Stadsweg in een zone met dubbelbestemming Waarde Archeologie 2: middelhoge archeologische verwachting (zie afbeelding 6). Hier geldt een vergunningsplicht voor bodemingrepen groter dan 200 m² en dieper dan 0,45 m vanaf maaiveld.

Afbeelding 6 Uitsnede deelkaart 1 Voorontwerp bestemmingsplan buitengebied gemeente Ten Boer met het deel van de Stadsweg in de zone waarde Archeologie 2 (aangegeven met rode lijn).

3.3 Resultaten milieukundig profielenonderzoek

Als onderdeel van een in 2015 uitgevoerd milieukundig bodemonderzoek zijn op het tracé op regelmatige afstand boringen uitgevoerd en dwarsprofielen gegraven (zie Bijlage 1).³

Voorafgaand aan de uitvoering van het veldwerk voor de dwarsprofielen is in overleg met de gemeentelijk archeoloog van Groningen (dhr. G. Kortkaas) besloten dat een specifiek archeologisch veldonderzoek niet noodzakelijk was, aangezien de Stadsweg geen archeologisch monument of object is en er geen aanwijzingen dat er van een feitelijke wegconstructie sprake zal zijn. Wel is afgesproken dat bij de uitvoering van deze dwarsprofielen een archeoloog aanwezig zou zijn om eventuele archeologisch relevante sporen en/of vondsten te documenteren. In totaal zijn 44 dwarsprofielen gegraven op het gedeelte vanaf de Zuidwending/Thesingermaar tot aan Ten Boer (zie Bijlage 2).

Afbeelding 7. dwarsprofiel locatie 3 (bron: Grontmij)

De resultaten tonen een bodemopbouw bestaande uit een afdekkende laag met een gemiddelde dikte van 0,5 m bestaande uit donkerbruingrijze, zwak humeuze klei met puinresten (veelal roodbakend baksteenfragmenten) en recent materiaal (betonbrokken, asfaltbrokken, grind en zand). Deze laag is het huidige maaiveld en in gebruik als onverhard fietspad en berm. Onder deze laag ligt soms nog een dunnere verstoorde laag met puinbrokken. Hieronder en anders onder de top-laag liggen de natuurlijke afzettingen van grijsbruine en grijze klei, soms met roestvlekken. In geen van de profielen is een aanwijzing gevonden die duidt op een weg of verharding die verband zou houden met de oudere voorganger van de huidige weg.

3.4 Archeologische verwachting

Het gedeelte aan de westkant van het tracé van de Stadsweg ter hoogte van Noorddijk ligt binnen het grondgebied van de gemeente Groningen. Hier loopt het tracé door een gemeentelijke

³ Elzinga, 2015.

archeologische zone. In deze zone liggen diverse archeologische gemeentelijke monumenten en percelen. De lintvormige oude kern van Noorddijk met aan weerszijden oude (verhoogde) boerderijplaatsen en een van oorsprong middeleeuwse kerk heeft een hoge archeologische verwachting voor de periode Late Middeleeuwen-Nieuwe tijd (meer specifiek 13^e – 20^e eeuw). Er kunnen resten in de ondergrond direct onder de bouwvoor worden aangetroffen die verband houden met bewoning en/of landgebruik.

Het gedeelte van de Stadsweg vanaf de Zuidwending/Thesingermaar tot aan eindpunt bij Ten Boer ligt op het grondgebied van de gemeente Ten Boer. Vanwege de bodemkundige situatie en de afwezigheid van bekende archeologische waarden geldt hier voor het grootste deel een lage archeologische verwachting. Het meest westelijke deel van het tracé ligt in een gebied met een middelhoge archeologische verwachting en verder naar het oosten doorsnijdt het tracé de noordelijke rand van een pleistocene opduiking in de ondergrond (Waarde Archeologie 4). De archeologische verwachting op dit stukje is hoog voor de periode Steentijd binnen 3 m –Mv.

3.5 *Advies*

In het gedeelte van de fietsroute bij Noorddijk (gemeente Groningen) lopen de twee delen van het tracé door een gemeentelijk vastgestelde archeologische zone tot de aansluitingen op de Noorddijkerweg. Het noordelijke stuk bestaat uit een al bestaande weg/fietspad (Stadsweg). Werkzaamheden op dit noordelijke stuk zullen beperkt blijven tot een herinrichting op maaiveld en zullen niet dieper reiken dan de bouwvoor. Het zuidelijke stuk wordt een nieuw fietspad. De aanleg ervan zal bodemingrepen inhouden. Deze nieuwe, zuidelijke aansluiting loopt op het laatste stuk tot aan de Noorddijkerweg door de gemeentelijk vastgestelde archeologische zone. Indien deze bodemingrepen in deze zone dieper reiken dan de bestaande bouwvoor (tot 0,3 m – Mv) zal een archeologisch (voor) onderzoek noodzakelijk zijn om ten eerste de eventueel aanwezige archeologische waarden in kaart te brengen en vervolgens advies te geven over het behoud ervan of een eventueel vervolgonderzoek.

Op het meest westelijke deel van het tracé van de Stadsweg in de gemeente Ten Boer, ten oosten van Zuidwending/Thesingermaar, dient bij bodemingrepen dieper dan 0,45 m –Mv en groter dan 200 m² een archeologische (voor)onderzoek te worden uitgevoerd (zie afbeelding 6). Op ongeveer halverwege het tracé vanaf de Thesingermaar richting de bebouwde kom van Ten Boer doorsnijdt de Stadsweg een noordelijke uitloper van een pleistocene opduiking die als zone met een hoge archeologische verwachting en waarde archeologie 2 is aangeduid (zie afbeelding 4 en 5). Hier geldt eveneens een vergunningsplicht voor bodemingrepen groter dan 200 m² en dieper dan 0,45 m –Mv. Het overige deel van de Stadsweg in de gemeente Ten Boer ligt in een gebied met een lage archeologische verwachting. Hier geldt geen archeologische vergunningsplicht.

4 Cultuurhistorie

De Stadsweg is een eeuwenoude handelsroute tussen de stad Groningen en Oost Friesland. Langs deze route was sprake van veel bedrijvigheid door reizigers en kooplieden. De Stadsweg was daarmee een belangrijke schakel in de handel, van Groningen tot aan de Baltische Staten aan toe. Men vermoedt dat deze handelsroute al in de elfde of twaalfde eeuw bestond; de huidige Stadsweg werd vermoedelijk rond 1400 aangelegd. Het project 'een drukbezochte route' van Landschapsbeheer Groningen heeft als doel deze handelsgeest opnieuw beleefbaar te maken langs de huidige route (zie ook pagina 10).

Over de cultuurhistorie van de Stadsweg is al veel geschreven en gedacht. Hieronder volgt een inventarisatie van de huidige cultuurhistorisch-landschappelijke waarde van de Stadsweg op het deel tussen Groningen en Ten Boer. Vervolgens is beschreven op welke wijze er in het ontwerp van de Fietsroute Plus Groningen – Ten Boer rekening is gehouden met cultuurhistorie.

4.1 *Huidige cultuurhistorisch-landschappelijke waarde Stadsweg*

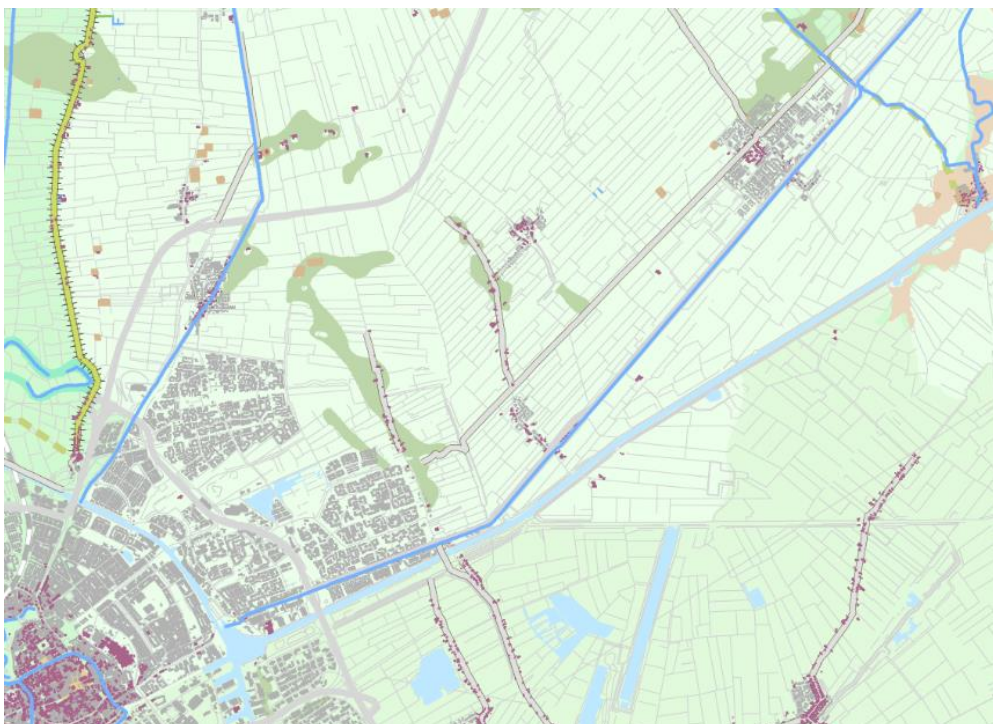
Provinciaal Omgevingsplan / Provinciale Omgevingsverordening

De Stadsweg ligt binnen het landschap van wegdorpen op zeelei, in het deelgebied 'Hogeland-Lauwersland-Fivelboezem'. Te beschermen kernkarakteristieken zijn grootschalige openheid, oorspronkelijke verkaveling en duisternis en stilte. Het cultuurhistorisch erfgoed wordt hoog gewaardeerd en er wordt gestreefd naar instandhouding hiervan.

Qua ruimtelijke kwaliteit wordt gestreefd naar een goed ingericht en verzorgd landschap, met duurzaam behoud van de kernkarakteristieken. Daarvoor is (o.a.) behoud en versterking van de cultuurhistorische waarden van het landschap nodig.

Kwaliteitskaart landschap, cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit

Op de provinciale kwaliteitskaart is de Stadsweg aangeduid als zijnde een structuurbepalende weg binnen een open landschap:

Inspiratieboek Stadsweg

Het deel van de Stadsweg waar de Fietsroute Plus komt te liggen, valt binnen het landschap van de Woldstreek. De stad Groningen vormt de 'kop' (of staart) van de Stadsweg, waarin de loop der tijd nieuwe stedelijke structuren als nieuwe laag over de Stadsweg heen zijn komen te liggen. Het gedeelte tussen Groningen en Ten Boer wordt beschouwd als 'lijn in het landschap'. Het profiel wordt hier gekenmerkt door "*..een enkele rij betonnen platen evenwijdig aan een karrenspoor....altijd is er dat immense zicht....het pad wordt sporadisch begeleid door plukken beplanting of solitaire bomen.*"

De Stadsweg wordt benoemd als een voor fietsers aantrekkelijke route met "*het karakter van een dunne lijn door het landschap*" waarbij de fietser het landschap beleeft van binnenuit. Buiten de bebouwde kom is het wenselijk dit karakter te behouden..

'Versterken van het cultuurhistorisch besef en bekendheid' wordt als één van de onderwerpen van de gezamenlijke ambitie voor de Stadsweg benoemd. Hiermee wordt o.a. bedoeld op het vastleggen van de cultuurhistorische waarden in bestemmingplannen en het streekplan. Een tweede onderwerp binnen de ambitie is het gebruik van de Stadsweg als recreatieve (fiets-en/of wandel)route, zodat de lijn van de Stadsweg goed te volgen is en blijft. De Stadsweg wordt aangemerkt als historische route, zowel bepaald door de uitstraling van de stadsweg zelf als door aanliggende historische elementen en bebouwing. Gesteld wordt, dat dit karakter versterkt kan worden door dit in een passende verharding of beplanting door te laten klinken.

De Stadsweg, PvA voor een drukbezochte route

Het project 'een drukbezochte route' van Landschapsbeheer Groningen heeft als doel de handelsgeest van de Stadsweg opnieuw beleefbaar te maken. Het voorstel in dit plan van aanpak is om de Stadsweg primair neer te zetten als wandelroute (waar weliswaar ook gefietst kan worden), met als specifieke doelgroep de lange-afstandswandelaar. Qua maatregelen wordt voorgesteld her en der beplanting aan te brengen, evenals bewegwijzering. Over cultuurhistorie op en langs de route worden in het PvA geen specifieke uitspraken gedaan.

Advies Kwaliteitsteam

Het kwaliteitsteam Regio Groningen-Assen stelt in haar advies (13mei2013) dat de Stadsweg als historische lange lijn tussen Ten Boer en Groningen de meest logische en de meest mooie route is voor een Fietsroute Plus. Het kwaliteitsteam beschouwt de Stadsweg als een "monumentale rechtstand" in een weids landschap. Gebruik van deze route als Fietsroute Plus levert in haar ogen een contrast op tussen de drukte van de stad en de weidsheid van het landschap. Dit contrast zorgt ervoor dat de fietsers langs deze route de karakteristieke weidsheid van het landschap optimaal beleven.

Het Kwaliteitsteam benadrukt dat de opgave om de Stadsweg om te vormen tot een Fietsroute Plus vooral ook een culturele opgave is: "*...Vertel de geschiedenis van de Stadsweg, informeer en maak – naast een effectieve route – de cultuurhistorische waarde beleefbaar, onder meer door te kiezen voor een specifiek wegprofiel.*"

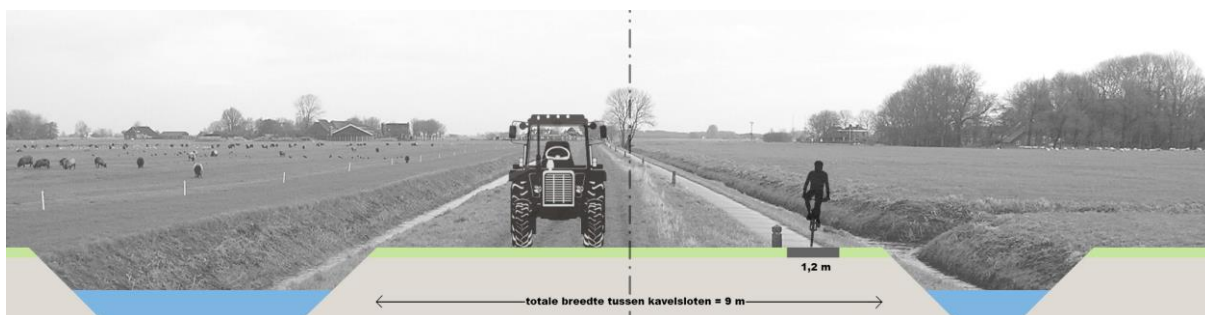
Over dit specifieke wegprofiel staan in het advies de volgende aandachtspunten benoemd:

- het fietspad zal binnen de bestaande ruimte van ca. 9 meter gerealiseerd moeten worden, met behoud van beplanting;
- hou het groene beeld van onverharde landweg overeind; dit lukt waarschijnlijk het beste met een asymmetrisch profiel met ruimte voor landbouwverkeer en wandelaars in het onverharde deel
- het gebruik van beton (zoals standaard bij Fietsroutes Plus) past goed bij het landwegkarakter.

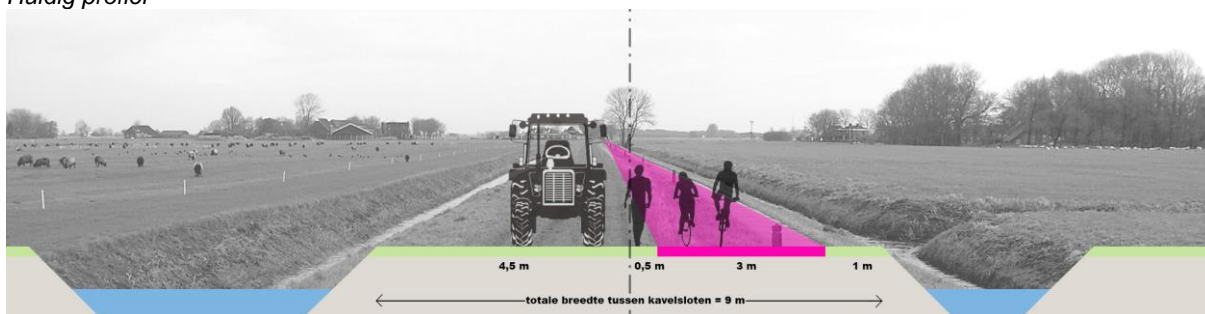
Naast aandacht voor het fysieke profiel, vraagt het Kwaliteitsteam ook aandacht voor de communicatie over de route: “... Ook kan het in de communicatie rond de nieuwe fietsroute nadrukkelijk naar voren worden gebracht. Benoem daarom goed de karakteristieken van de Stadsweg en zorg dat de weg voor verschillend gebruik geschikt blijft: fietsroute plus, recreatieve route, wandelroute en landbouwverkeer.”

Eindrapportage verkenningenfase Fietsroute Plus Groningen-Ten Boer

De Stadsweg wordt beschreven als uniek cultuurhistorisch landschappelijk element, als zijnde een van oorsprong 11^e/12^e eeuwse handelsroute tussen Groningen en Emden. Het huidige beeld wordt gevormd door een smal betonnen pad dat asymmetrisch op de grasdijk tussen twee kavelsloten ligt. Bij verbreding van het fietspad is deze asymmetrie uitgangspunt: het nieuwe fietspad zou idealiter niet voorbij het midden van het totale profiel tussen de sloten moeten komen:

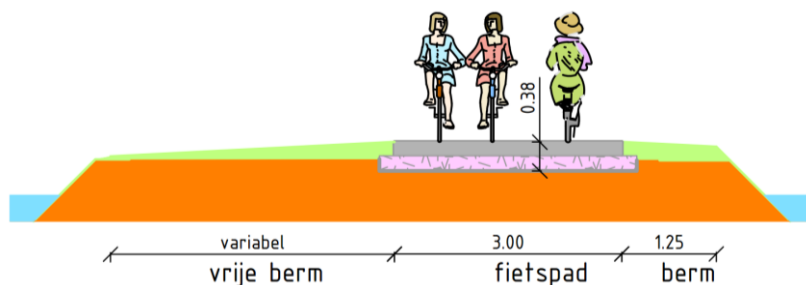
Huidig profiel

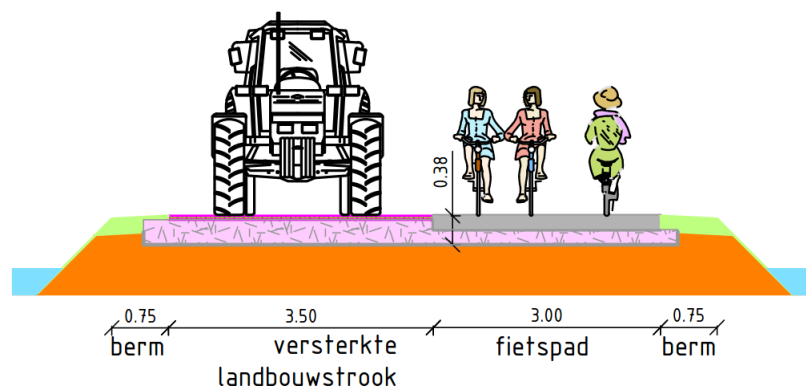
Voorstel profiel met Fietsroute Plus

4.2 Cultuurhistorie binnen ontwerp Fietsroute Plus

Na keuze voor de definitieve route van de Fietsroute Plus tussen Groningen en Ten Boer is bovenstaand profiel uitgewerkt tot onderstaand principeprofielen:

Principeprofiel Fietsroute Plus

Principeprofiel met landbouwverkeer

Binnen het definitief ontwerp voor de Fietsroute Plus is op de volgende manieren rekening gehouden met behoud van de cultuurhistorische waarden van de Stadsweg:

- Het (verbrede) fietspad ligt asymmetrisch in het totale profiel. Waar nodig worden langs één zijde kunststof matten aangebracht om de berijdbaarheid voor landbouwverkeer te garanderen. Gras groeit door deze matten heen, waardoor het karakteristieke groene beeld van de Stadsweg behouden blijft.
- Het fietspad volgt de karakteristieke rechte landschappelijke lijn.
- De huidige pluikgewijze beplanting blijft behouden, maar er worden geen grote hoeveelheden nieuwe groen aangeplant, zodat het karakteristieke weidse uitzicht en de genoemde 'beleving van het landschap van binnenuit' behouden blijven.
- Verlichting wordt alleen toegepast ter verhoging van attentiewaarde (op kruisingen), waardoor landschapsvervuiling door licht wordt voorkomen.

Naast deze ruimtelijke uitgangspunten, kan in de uitvoering van de Fietsroute Plus ook het aspect van de historische handelsroute meegenomen worden. Door aan te sluiten bij het project 'een drukbezochte handelsroute' (het plaatsen van bankjes, bewegwijzering en informatieborden) kan de fietser op de Stadsweg bewust gemaakt worden van de cultuurhistorische waarde van deze route. Daarnaast is het aanbevelenswaardig om bij detailuitwerking van bijvoorbeeld een schuillocatie en bruggen te onderzoeken in hoeverre hier een cultuurhistorische verwijzing in verwerkt kan worden. Te denken valt aan informatievoorziening, maar bijvoorbeeld ook aan het gebruik van historisch belangrijke materialen en/of naamgeving van de brug of schuillocatie.

Geraadpleegde bronnen

- Beek, J.L. van, P.C. Vos, 2008. *Regio Noord-Groningen Gemeenten De Marne, Winsum, Bedum, Ten Boer, Loppersum, Eemsum, Appingedam en Delfzijl; Archeologische verwachtingskaart en beleidsadvieskaart*, RAAP-RAPPORT 1732. RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., Weesp.
- Cultuurhistorische Waardenkaart gemeente Groningen (geraadpleegd via <http://fleximap.groningen.nl/gnmaps/monumenten/>)
- Bestemmingsplan Buitengebied, gemeente Ten Boer Herziening 2004.
- Voorontwerp Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Ten Boer, 2015.
- Bestemmingsplan Buitengebied, gemeente Groningen, 2012.
- Bestemmingsplan Lewenborg/Ruischerwaard, gemeente Groningen, 2012.
- Bestemmingsplan Oosterhoogebrug & Ulgersmaborg, gemeente Groningen, 2012.
- Broek, van den J., 2007. *Groningen, een stad apart. Over het verleden van een eigenzinnige stad (1000-1600)*. Groningen, Rijksuniversiteit (proefschrift).
- Elzinga, J., 2015. *Bodemonderzoek (NEN5740 en NEN5897), Fietsroute plus Groningen-Ten Boer*. Grontmij rapport 343688. Groningen, Grontmij Nederland B.V.
- Provinciaal Omgevingsplan provincie Groningen.
- Kwaliteitskaart landschap, cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit, Provincie Groningen.
- Inspiratieboek Stadsweg, Bosch & Slabbers juni 2006.
- De Stadsweg, Plan van Aanpak voor een drukbezochte route, Stichting Hoogeland op de Kaart en Landschapsbeheer Groningen, januari 2012.
- Advies kwaliteitsteam Regio Groningen Assen, mei 2013.
- Eindrapportage verkenningenfase Fietsroute Plus Groningen-Ten Boer, Grontmij dec 2013.

Bijlagen

1. locatie plangebied en profielen
2. profieltekeningen